

J. C. Romaguera

L'única pel·lícula que va dirigir el reconegut actor Charles Laughton va patir, en el moment de la seva estrena, un estrepitos fracàs comercial i la designació de film maleït, per ésser, posteriorment, reivindicat i rescatat de la marginació i acabar figurant en la categoria d'obra mestra del setè art. Aquesta producció de 1955, basada en una novel·la de Davis Grubb, l'adaptació de la qual féu James Agee, és, encara avui dia, una de les més terrorífiques i angoixants pel·lícules que s'han fet entorn al tema de la infància i les adversitats que aquesta ha de sofrir en un món dominat per la cobdícia humana. Reflectida aquesta en la figura de Harry Powell, memorable la composició serena i distanciada de Robert Mitchum, un predicador fanàtic i ex-presidiari que persegueix uns nens, John i Pearl, els qual amaguen un botí de 10.000 dòlars, que els ha entregat el seu pare, al qui Powell coneix a la presó.

La complexitat i la perfecció de *La nit del caçador* mereixen una anàlisi minuciosa i detallada perquè són tantes les coses que es poden destacar de la pel·lícula que caldria fer-ne un monogràfic. Allò que en primer lloc crida l'atenció és la completa harmonia que hi ha entre l'acció externa, tant a nivell de diàlegs com d'actuació per part dels actors, i l'acció interna, l'eix de la qual seria una posada en escena que gaudeix d'una calculada planificació que sap establir multitud de correspondències entre una seqüència i una altra. La tasca de Laughton, en aquest sentit, és impròpia en un director novell i demostra un domini absolut del llenguatge cinematogràfic i de la seva capacitat comunicativa.

La impressionant apertura del film amb un plànol d'un firmament estrellat i en el qual de forma irreal apareixen, superposats, els rostres de Lilian Gish i els d'un grup d'al.lots, és una mostra evident, per una banda, de la perspectiva omniscient que

adopta el director i de la seva consciència d'artifici narratiu, i per altra, de la mirada personal que Laughton pretén donar a una història, que en mans de qualsevol mediocre artesà, podria haver estat un banal conte infantil. Laughton adopta, per tant, la postura d'un demiürg per contar-nos una història que ve introduïda per una Lilian Gish que adeverteix als al.lots en dir-los "Desconfiau dels falsos profetes, que es cobreixen amb pells d'anyells..." i també ens avança que l'eix del discurs serà la falsedat de les aparençes.

Després, la pel·lícula de Laughton manté una coherència expressiva i una lògica de les formes narratives, amb el tret principal de la incorporació constant del horror dins un relat que pels intersticis de la seva aparent realitat veu com es filtra el misteri. D'aquesta forma els moments importants de la història sempre estan enfocats per part de la concepció visual del director, des d'una perspectiva pròpia del gènere fantàstic. Així doncs, l'ambientació realita del món província del sud, la descripció d'una zona rural sotmesa als difícils anys de la Depressió i el contingut versemblant de la història són tractats des d'un punt de vista no realista, com reflecteixen enlluernants imatges (com la de l'assassinat de Willa o el posterior descobriment del seu cadàver) que treslladen el film al terreny d'allò poètic. La sofisticació visual i el constant joc de llums i ombres fan que la posada en escena permeti la irrupció de l'onirisme dins una història emmarcada dins un món rural i tan quotidià.

A continuació de la imatge còsmica que obri la pel·lícula i demostrant coherència en els seus plantejament formals, Laughton fa descendir la càmera a terra i s'apropa pels aires a una casa, defora de la qual hi ha uns nens jugant que reaccionen espantats quan a l'interior del soterrani descobreixen el cadàver d'una dona. La càmera retrocedeix i reemprèn el vol per descobrir l'assassí: Harry Powell.

Després de la detenció de Powell, la càmera torna a realitzar una panoràmica aèria fins aturar-se a la granja dels Harper. Això no permet tan sols relacionar les activitats delictives de Powell amb els Harper, sinó que equipara Powell amb Ben Harper, en emprar idèntica planificació per rodar les escenes dels seus respectius judicis. És aquest el primer dels exemples que trobam de la aclaparadora lògica interna que poseeix *La nit del caçador*, pel·lícula en què l'ús de la posada en escena i del muntatge permeten acabar de configurar la psicologia dels personatges, descobrint suggerents associacions d'idees, i ens remet contínuament a altres moments de la pròpia pel·lícula.

L'espai és reduït i són múltiples les idees plantejades per l'obra de Laughton, tal vegada cal esmentar el retrat cínic que fa el director del món província del sud dels Estats Units, que es veu reflectit per un personatge tan dèbil com Willa Harper o en la repel·lent i despreciable d'Icey Spoon. Un altre aspecte important és la suggerent associació que Laughton fa entre els humans i els animals, el comportament dels quals no sembla marcat per grans diferències com ho demostra el crit propi d'una bèstia que fa Powell en veure escapar els nens pel riu, moment que inicia una admirable seqüència en la qual els germans Harper són observats per diferents animals. Queden moltes coses per comentar en un film en què cada plànol és una petita contribució al cinema, en què la poesia de les imatges, belles i terrorífiques alhora, el fan inclassificable, en què cada projecció podem tractar de descobrir nous misteris a partir del més mínim matis, però, tal vegada, més que parlar d'ella val més veure-la una vegada més. ■